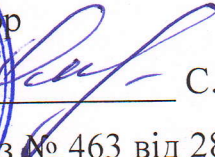

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

С. О. Омельченко

(наказ № 463 від 28.08.20р.)

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОЗРОБЛЕННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ
СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У
ДЕРЖАВНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

УХВАЛЕНО

вченою радою ДДПУ

протокол № 1 від 28.08.2020р.

1. Загальні положення

1.1. Положення про розроблення силабусу навчальної дисципліни (*надалі* – Положення) у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» встановлює єдині вимоги до змісту й оформлення силабусів навчальних дисциплін, передбачених освітніми програмами, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (*надалі* – ДДПУ).

1.2. Положення розроблено на підставі:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;
- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;
- Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018 р.;

- листа МОН України № 1/9-434 від 09.07.2018 р. «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»;

наказу Міністерства освіти і науки від 11 липня 2019 року № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

- Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затв. рішенням НАЗЯВО від 29 серпня 2019 р. № 9;

- Глосарію, затв. рішенням НАЗЯВО від 29 серпня 2019 р. № 9;

- «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

Силабус навчальної дисципліни – це документ ДДПУ відкритого доступу, який готується на основі та у відповідності до робочої програми навчальної дисципліни і призначається для здобувачів вищої освіти з метою репрезентації та пояснення змісту дисципліни, мети та завдань вивчення,

організації навчання та оцінювання, очікуваних результатів навчання, вимог щодо набуття відповідних компетентностей, політики курсу.

Робоча програма навчальної дисципліни (РП) – нормативний документ ДДПУ, що розробляється кафедрою для кожної навчальної дисципліни на основі нормативних та методичних документів, на підставі та відповідно до якого викладач здійснює освітню діяльність. Робоча програма становить собою загальний опис навчальної дисципліни, що включає мету і завдання, виклад тематичного змісту дисципліни, послідовність, обсяги та організаційні форми її вивчення, форми та засоби поточного і підсумкового контролю якості знань, критерії та порядок оцінювання, очікувані результати навчання здобувачів.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення навчання за освітньою програмою або окремими освітніми компонентами.

Критерії оцінювання результатів навчання – опис того, що особа, яка навчається, повинна робити і на якому рівні з метою демонстрації досягнень результатів навчання. Форми (методи) та критерії оцінювання освітнього компонента повинні відповідати й узгоджуватися з результатами навчання, визначеними для нього, та з формами навчальної діяльності, які використовувалися.

2. Зміст та структура силябусу

2.1. Силябус є складовою навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, що готується на основі та у відповідності до робочої програми навчальної дисципліни.

На відміну від робочої програми чи навчально-методичного комплексу дисципліни, силябус створюється для студента. Силябус навчальної дисципліни дозволяє забезпечити інформаційні умови для формування у здобувача вищої освіти цілісного уявлення про якість освітньої діяльності в ДДПУ, що здійснюється на принципах прозорості, об'єктивності, академічної доброчесності, добровільності.

Обсяг силябусу становить 3-4 сторінки комп'ютерного тексту.

Силябус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять.

Силябус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури (у т.ч. стосовно deadlines і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. В силябусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силябус окреслює концептуальний підхід до набуття компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс.

2.2. Силябуси розробляються для всіх навчальних дисциплін, визначених освітньою програмою підготовки здобувачів певного рівня, кафедрою, за якою закріплено викладання даної навчальної дисципліни (викладачем одноосібно або авторським колективом).

2.3. Силябус вміщує такі елементи:

- титульна сторінка;
- опис навчальної дисципліни;

- теми;
- методичні поради для викладачів «Як навчати?»;
- методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»;
- переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення» (за необхідністю);
- критерії та порядок оцінювання.

2.4. Зміст структурних частин силабусу.

Титульна сторінка містить загальну інформацію: а) основні реквізити, що визначають авторську приналежність розробників послідовно за підлеглистю: Міністерство освіти і науки України, повна назва університету, факультет, кафедра; б) найменування навчальної дисципліни (відповідно до навчального плану), для якої розроблено силабус; в) вихідні реквізити (на який контингент здобувачів розраховано силабус): рівень вищої освіти, спеціальність, назва освітньої програми, мова навчання, рік розробки.

Друга (зворотня) сторінка титульного аркуша містить відомості про розробників (викладача(ів)), рецензентів, розгляд і схвалення на кафедрі, затвердження та рекомендацію до впровадження вченою радою ДДПУ.

Опис навчальної дисципліни складається з анотації курсу, мети та цілей вивчення, ключових слів, очікуваних результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, ресурсів.

Анотація навчальної дисципліни – коротке висвітлення сутності (об'єкта та предмета) вивчення. Це мусить бути коротке та чітко сформоване визначення про досягнення головного результату при вивченні навчальної дисципліни.

Мета та цілі вивчення (передбачають можливість набуття здобувачем у процесі вивчення певного переліку компетентностей) формуються відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів певного освітнього рівня (у профілі визначено перелік компетентностей, у розділі II ОП див.

співвіднесення освітніх компонентів до компетентностей і програмних результатів навчання, матрицях).

Ключові слова курсу (до 10) – вміщують основні поняття, терміни, які повинен опанувати здобувач у процесі вивчення навчальної дисципліни.

В очікуваних результатах навчання зазначається перелік знань, умінь та навичок, які отримає здобувач вищої освіти після вивчення навчальної дисципліни. Формулювання очікуваних результатів навчання для всіх дисциплін має базуватися на програмних результатах навчання, визначених освітньою програмою (у профілі (ПРН), а також у табл. відповідності освітніх компонентів до компетентностей і програмних результатів навчання). Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного завдання професійної діяльності або подальшого навчання за освітньою програмою.

У навчально-методичні матеріали доцільно включати 3-5 основних підручників або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст навчальної дисципліни. Джерела для обов'язкового вивчення повинні відповідати наступним вимогам: вміст відповідати робочій програмі, сучасним вимогам науки і навчальної дисципліни; роки видання не виходити за гранично допустимі терміни старіння (до 5 років) тощо. Максимальна кількість найменувань основної літератури не повинна перевищувати п'ять.

У ресурсах вказується необхідне устаткування та програмне забезпечення для виконання мети та завдань дисципліни, зокрема посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі.

Теми зазначаються відповідно до змісту робочої програми навчальної дисципліни (максимально наближено до тих, що планується реалізувати). При великому обсязі дисципліни це можуть бути назви блоків, узагальнені теми, теми розділів/ підрозділів. Формулювання тем у силабусі повинно не

лише викликати інтерес здобувачів до дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

Методичні поради для викладачів «Як навчати?» містять інформацію про форми і методи викладання, які передбачаються викладачем до застосування при викладанні відповідної дисципліни: вказуються саме ті форми організації навчання, які викладач може запропонувати та планує реалізувати для досягнення очікуваних результатів навчання – це проблемні й оглядові лекції, активні семінари, лабораторні заняття, ділові ігри, тренінги, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо; методи навчання, які застосовуються на заняттях: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, тренінги та ділові ігри, бесіди і дискусії, робота в інтернет-класі – електронні лекції, семінари, лабораторні роботи, дистанційні консультації тощо; студентоцентрований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи до навчання.

Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?» містять інформацію про можливі форми і методи навчання, які передбачаються викладачем до застосування для вивчення здобувачами відповідної дисципліни: включають чітко сформульовані види роботи здобувачів відповідно до методів навчання викладача (колоквіуми; тестування; командні проєкти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; захист лабораторних і практичних робіт).

Оцінювання. Вказуються види контролю (поточний, модульний, підсумковий); методи та форми контролю: екзамен / залік. Також подаються критерії оцінювання та розподіл балів із дисципліни (що мають відповідати загальноуніверситетським критеріям та порядку оцінювання).

Вказується перелік вимог, які викладач ставить перед здобувачем у процесі вивчення конкретної дисципліни (включно з політикою академічної

добросовісності). Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнь, правила щодо зарахування пропущених занять тощо); правил поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи тощо); заохочень і стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо). У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача описуються відповідно дії викладача та здобувача вищої освіти. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за темами має бути визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі при вивченні дисципліни.

Результати освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюються згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» та з урахуванням вимог робочої програми навчальної дисципліни.

Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення» (за необхідності) передбачають роз'яснення, чим навчальна дисципліна чи викладання даного викладача відрізняються від інших навчальних дисциплін, у чому полягає унікальність, неповторність вивчення даного курсу.

3. Порядок розроблення силабусу навчальної дисципліни

Розроблення силабусу навчальної дисципліни здійснюється на кафедрі, за якою закріплено відповідну дисципліну, викладачем кафедри, на якого покладено функції викладання відповідної дисципліни. У випадках, коли виникає потреба в комплексній багатофункціональній підготовці навчально-методичної документації до навчальної дисципліни, за рішенням засідання кафедри створюються авторські колективи з розробки відповідних документів, у т.ч. і силабусів.

Персональну відповідальність за якість, зміст та відповідність силабусу навчальної дисципліни робочій програмі та чинним освітнім вимогам несе працівник кафедри, за яким закріплено відповідну навчальну дисципліну.

Розподіл функцій щодо розробки силябусів навчальних дисциплін між викладачами здійснюється на засіданні кафедри водночас із розподілом та закріпленням навчальних дисциплін.

Силябус навчальної дисципліни підлягає обов'язковому перегляду та перезатвердженню на кафедрі у випадку внесення до нього суттєвих змін, наприклад, після затвердження нової редакції робочої програми.

Відповідальність за своєчасність та якість розроблення силябусів навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою, їх оприлюднення та збереження несе завідувач кафедри.

4. Порядок затвердження та удосконалення силябусу

На засідання кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна, не пізніше як за тиждень до останнього засідання кафедри у поточному навчальному році автор (співавтори) подає:

- 1) силябус;
- 2) рецензії двох фахівців (які мають науковий ступінь, один з яких не є штатний працівник кафедри).

Завідувач кафедри і визначений ним член кафедри проводять попередній аналіз робочої програми навчальної дисципліни та наданого силябусу, доповідають на засіданні кафедри про його відповідність РП, вимогам та рівню підготовки з метою прийняття рішення. Кафедра має право додатково призначити рецензента.

Силябус навчальної дисципліни розглядається кафедрою на найближчому засіданні (за умови дотримання термінів подання матеріалів).

На засідання вченої ради ДДПУ автор (співавтори) подає вченому секретареві (не пізніше як за два тижні до останнього засідання у поточному навчальному році):

- 1) силябус навчальної дисципліни;
- 2) витяг із протоколу засідання кафедри, на якому було розглянуто і схвалено силябус;

3) копії рецензій на силабус.

Силабус навчальної дисципліни розглядається вченою радою ДДПУ на найближчому засіданні (за умови дотримання термінів подання матеріалів). Силабус може подаватися на розгляд водночас з робочою програмою навчальної дисципліни.

За результатами розгляду на засіданні вченої ради ДДПУ ухвалюється рішення про рекомендацію до впровадження та оприлюднення силабусу відповідної дисципліни (на веб-сторінках кафедр сайту ДДПУ).

Силабуси навчальних дисциплін, які плануються викладати у наступному навчальному році, повинні бути схвалені та одержати рекомендації до впровадження не пізніше, як на останньому засіданні вченої ради ДДПУ в поточному навчальному році.

Проект силабусу навчальної дисципліни може проходити обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу до розгляду на засіданні кафедри, які в свою чергу можуть виступати їх рецензентами.

Силабус навчальної дисципліни може щорічно оновлюватися. Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта ОП та/або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта ОП;
- у результатів внесення змін до робочої програми навчальної дисципліни.

Силабуси навчальних дисциплін розміщуються на сайті ДДПУ, зберігаються на кафедрах у роздрукованому вигляді, надаються для ознайомлення здобувачам у кінці семестру, що передує семестрові вивчення навчальної дисципліни, або за потребою.

5. Контроль змісту та якості Силабусу

Внутрішній контроль змісту та якості силабусу здійснюють завідувач кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна, та гарант освітньої програми, а саме:

- контролюють якість і терміни підготовки силябусів;
- оцінюють якість викладання дисципліни й підготовки силябусу шляхом вивчення матеріалів та відвідування занять.

Результати внутрішнього контролю змісту та якості силябусу відображаються у протоколах засідання кафедри.

При подальшому викладанні навчальної дисципліни автор (автори) силябусу вносять до нього зміни з метою поліпшення якості викладання, повного відображення сучасного стану науки та практики.

Зовнішній контроль змісту й якості силябусу здійснюється навчально-методичним відділом ДДПУ за розпорядженням першого проректора з науково-педагогічної роботи.

Об'єктами зовнішнього контролю є:

- своєчасність визначення відповідальних за розробку силябусу;
- включення підготовки силябусу до індивідуального плану роботи викладача кафедри та плану навчально-методичної роботи кафедри;
- готовність силябусу навчальної дисципліни до використання в освітньому процесі;
- якість розроблених силябусів, їх відповідність сучасному рівню розвитку науки, методології і технології здійснення освітнього процесу;
- своєчасність затвердження, оприлюднення силябусу та доведення до відома здобувачів.

Результати контролю надаються ректорові, першому проректорові з науково-педагогічної роботи, декану факультету, завідувачу кафедри, гаранту освітньої програми та обговорюються на засіданнях кафедри, вченої ради ДДПУ.

6. Прикінцеві положення

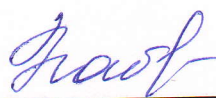
6.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора або наказом ректора за рішенням вченої ради університету або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

6.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконання його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

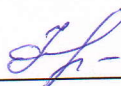
РОЗРОБНИКИ ПОЛОЖЕННЯ:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

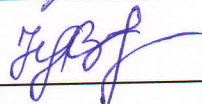
О. Г. Набока

Методист навчально-методичного відділу

О. О. Фролова

Заступник декана філологічного факультету

Н. В. Лисенко

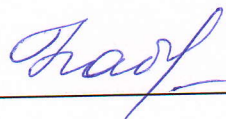
Викладач кафедри української мови та літератури

Л. М. Тищенко

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

О. Г. Набока

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Кафедра _____

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) / другого (магістерського)

рівня вищої освіти

спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

_____
(назва програми)

мова навчання _____

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Рецензенти:

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження

вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

“ ____ ” _____ 20__ р.

протокол № _____

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва

Кількість кредитів	за навчальним планом
Рік підготовки, семестр	за навчальним планом
Компонент освітньої програми	обов'язковий / вибірковий
Викладач,	прізвище, ім'я та по-батькові, <i>посада, науковий ступінь, вчене звання</i>
Контактна інформація	електронна адреса
Консультації	кількість годин і розклад присутності викладача на кафедрі згідно з графіком консультацій
Анотація навчальної дисципліни	коротке визначення об'єкта та предмета вивчення
Опис навчальної дисципліни	<p>Мета навчальної дисципліни (компетентності, які набуде здобувач після вивчення дисципліни, <i>відповідно до ОП</i>).</p> <p>Ключові слова (<i>основні терміни, поняття курсу</i>).</p> <p>Очікувані результати навчання (<i>відповідно до ОП</i>).</p> <p>Матеріали та ресурси (посилання на дистанційний курс, навчально-методичні матеріали, наявне устаткування/ обладнання)</p>
Теми	Відповідно до робочої програми та плану вивчення навчальної дисципліни (<i>теми розділів, підрозділів, блоків, узагальнені теми</i>)
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p>Методи, форми та методики роботи викладача, які передбачаються до застосування у процесі викладання навчальної дисципліни</p> <p>Методи навчання: словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (лабораторні та практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота.</p>

Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	Методи роботи із здобувачами у процесі організації навчання та вимоги, які висуваються викладачем до здобувача задля досягнення ними очікуваних результатів навчання Види роботи здобувачів (колоквіуми; тестування; командні проекти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; захист лабораторних і практичних робіт)
Оцінювання	Види, методи та форми контролю. Пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю. Основні вимоги, критерії оцінювання та розподіл балів із дисципліни. Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування.
Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»	Роз'яснення, чим навчальна дисципліна чи викладання даного викладача відрізняються від інших навчальних дисциплін, у чому полягає унікальність, неповторність вивчення даного курсу.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	